

1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

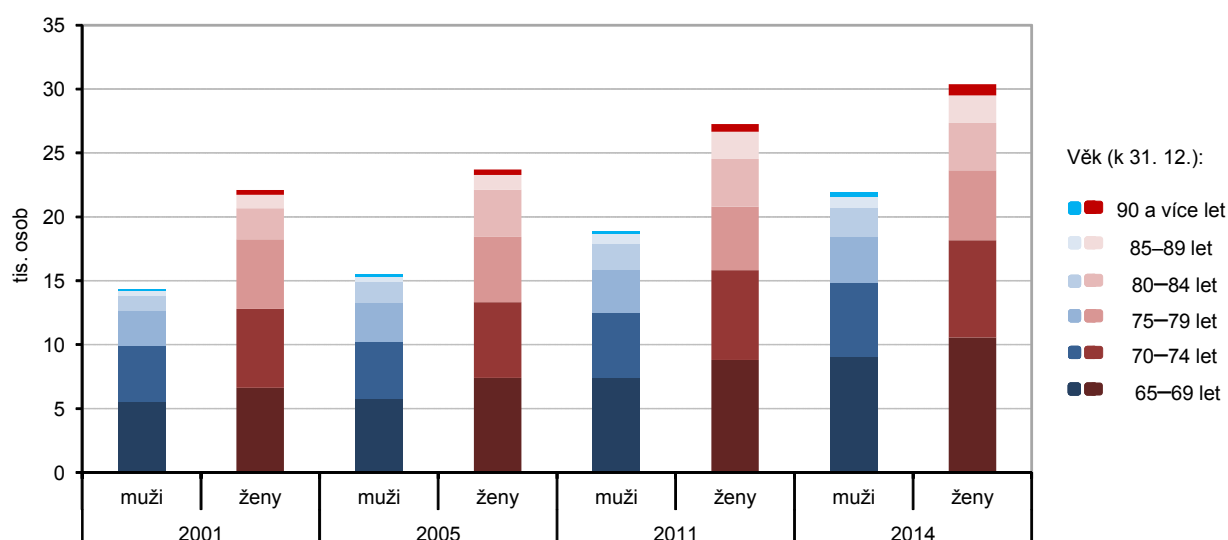
V Karlovarském kraji žilo k 31. 12. 2014 celkem 299 293 obyvatel a z toho senioři s počtem 52 285 činili 17,5 %. S přibývajícím věkem narůstá podíl žen oproti mužům. Z celkového počtu obyvatel v kraji byl podíl žen 50,6 %, z celkového počtu seniorů tento podíl činil 58,1 % a u obyvatel ve věku 85 a více let dosáhl tento podíl dokonce 71,6 %.

Tab. 1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku (% z počtu 65 a více let)						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Muži										
Karlovarský kraj	147 767	21 899	14,8	41,4	26,4	16,4	10,3	4,2	1,2	0,1
v tom okres:										
Cheb	45 193	6 546	14,5	42,5	26,4	15,2	10,4	3,9	1,3	0,2
Karlovy Vary	57 575	9 010	15,6	40,0	25,7	16,4	11,2	5,0	1,5	0,1
Sokolov	44 999	6 343	14,1	42,2	27,4	17,5	8,9	3,2	0,7	0,0
Ženy										
Karlovarský kraj	151 526	30 386	20,1	34,8	25,0	18,0	12,2	7,1	2,6	0,2
v tom okres:										
Cheb	46 826	9 198	19,6	35,5	24,8	17,0	12,0	7,6	2,9	0,3
Karlovy Vary	59 441	12 605	21,2	33,8	24,3	18,4	13,2	7,4	2,7	0,2
Sokolov	45 259	8 583	19,0	35,4	26,3	18,7	10,9	6,3	2,2	0,2

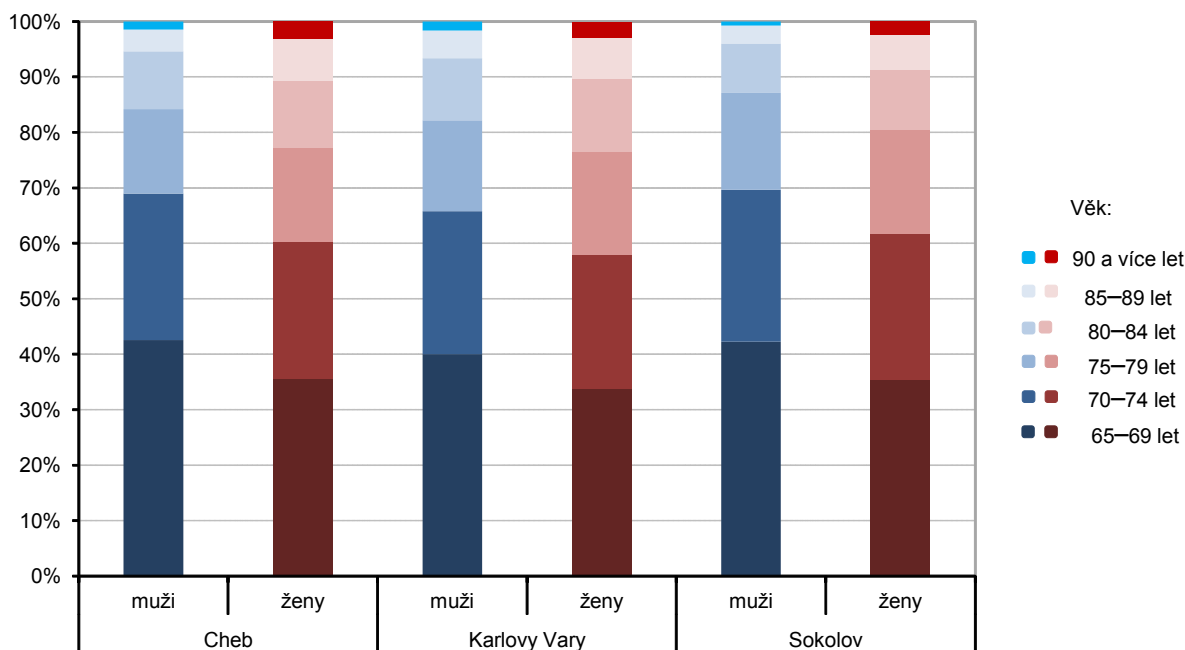
Z celkového počtu seniorů v jednotlivých okresech jejich největší podíl žije v okrese Karlovy Vary (18,5 %), dále následuje okres Cheb (17,1 %) a okres Sokolov (16,5 %). Počty seniorů žijících v jednotlivých okresech nezávisí pouze na celkovém počtu obyvatel, ale také na rozmístění a množství zařízení pro seniory, do kterých se tyto lidé mohou v rámci kraje stěhovat.

Graf 1 Obyvatelstvo Karlovarského kraje ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014

Za posledních 10 let došlo v Karlovarském kraji k poklesu celkového počtu obyvatel o 1,6 %. S poklesem počtu obyvatel dochází i k podstatnému stárnutí populace. Zatímco v roce 2004 žilo na území kraje 15,6 % dětí ve věku 0–14 let, v roce 2014 tento podíl činil již jen 14,9 %. Naopak podíl věkové kategorie 65 a více let se za 10 let zvýšil z 12,6 % na 17,5 %. Tím se výrazně zvyšuje i index stáří (počet osob starších 65 let připadajících na 100 dětí ve věku 0–14 let) z 80,7 v roce 2004 na 117,5 v roce 2014.

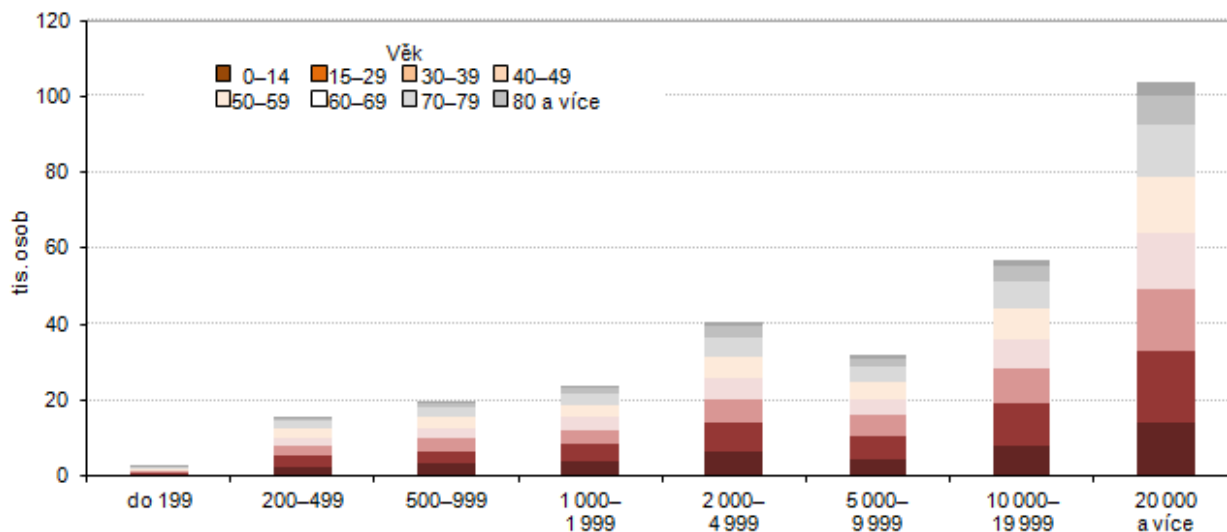
Graf 2 Obyvatelstvo Karlovarského kraje ve věku 65 a více let podle okresů, pohlaví a věku k 31. 12. 2014

Také index ekonomického zatížení, který udává počet dětí a počet osob starších 65 let na 100 osob ve věku 15–64 let, stále roste. V roce 2004 dosahoval hodnoty 39,2 a za 10 let již 47,8. Uvedené hodnoty potvrzují nejen nižší přírůstek počtu dětí a vyšší přírůstek počtu osob starších 65 let, ale i pokles podílu osob v produktivním věku. V roce 2004 činil podíl osob ve věku 15–64 let celkem 71,8 % a v roce 2014 již jen 67,7 %. Při porovnání hodnoty indexu ekonomického zatížení všech krajů ČR zjišťujeme, že v Karlovarském kraji vykazoval v roce 2014 druhou nejnižší hodnotu po Moravskoslezském kraji a zároveň byla jeho hodnota o 1,6 procentního bodu nižší než v ČR (49,3).

Graf 3 Obyvatelstvo Karlovarského kraje podle věku a velikostních skupin obcí podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

Tab. 1.2 Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel						
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000 a více
Počet obcí	132	14	44	32	16	15	8	3
Počet obyvatel	299 293	2 006	15 292	22 057	24 334	46 050	83 660	105 894
z toho ženy (%)	50,6	48,8	48,2	48,8	49,8	50,3	51,0	51,4
z celku ve věku (%):								
0–14 let	14,9	15,7	15,1	16,0	16,4	14,9	15,0	14,1
15–64 let	67,7	68,7	70,3	68,6	68,8	68,2	67,2	66,9
65 a více let	17,5	15,6	14,6	15,4	14,8	17,0	17,8	18,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	52 285	313	2 236	3 401	3 610	7 818	14 892	20 015
v tom ve věku (%):								
65–69 let	37,5	45,7	42,4	41,7	41,7	36,4	37,4	36,0
70–74 let	25,6	22,4	26,3	24,5	24,7	27,1	26,1	25,0
75–79 let	17,3	17,6	14,9	17,1	15,8	18,4	17,3	17,5
80–84 let	11,4	7,3	10,2	10,3	10,1	11,2	11,5	12,0
85–89 let	5,9	5,1	4,7	4,7	5,7	5,1	5,6	6,8
90–94 let	2,0	1,9	1,5	1,6	1,8	1,7	2,0	2,4
95 a více let	0,2	-	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
z toho ženy (%)	58,1	55,0	53,5	55,2	57,3	57,7	58,7	59,1
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	4 239	22	139	220	279	541	1 162	1 876
z toho ženy (%)	71,6	81,8	71,9	69,1	73,5	75,2	71,3	70,6
Index stáří ¹⁾	117,5	99,4	97,0	96,6	90,7	114,3	118,7	133,6
Index ekonomického zatížení ²⁾	47,8	45,6	42,2	45,7	45,3	46,7	48,8	49,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Karlovarský kraj má 132 obcí a podle velikostních skupin obcí tvoří nejčetnější skupinu obcí obce s 200–499 obyvateli. Největší podíl obyvatel (35,4 %) žije ve třech okresních městech. Také podíl seniorů na obyvatelích bydlících v jednotlivých velikostních skupinách obcí kopíruje celkový počet obyvatel, čím větší obec, tím více obyvatel a tím více seniorů. Podle pětiletých věkových skupin zaznamenáváme největší podíly nejmladších seniorů v nejmenších obcích a s rostoucím věkem je vidět posun do větších obcí.

Rodinný stav, národnost, víra

Údaje o struktuře obyvatelstva podle rodinného stavu jsou převzaty z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011, jelikož mezi cenzy nejsou podrobnější data k dispozici. V roce 2011 byly výsledky Sčítání zpracovány poprvé podle místa obvyklého pobytu osob.

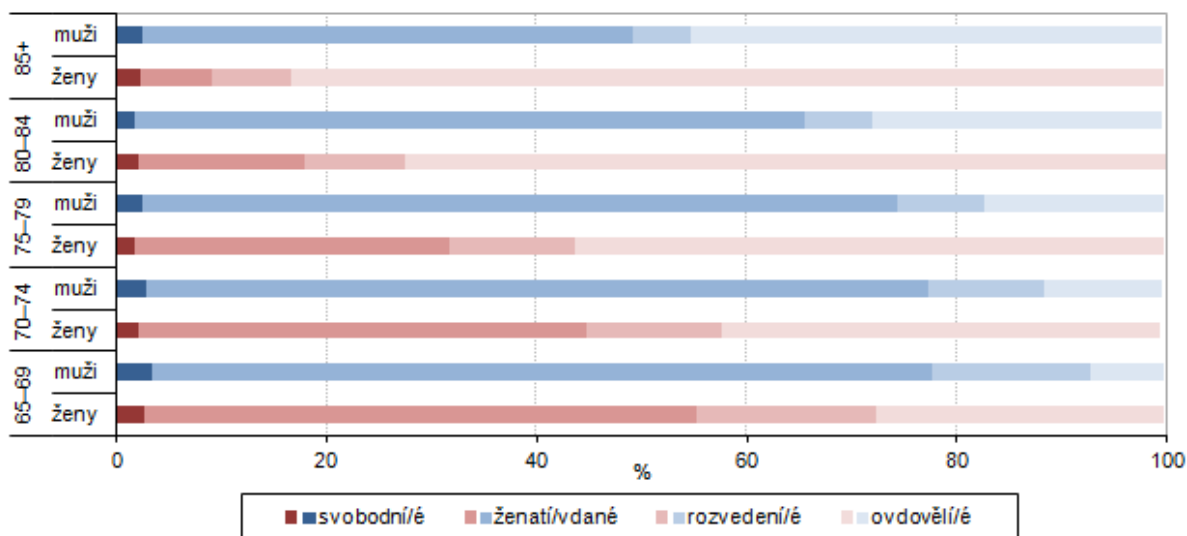
Tab. 1.3 Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	145 483	67 238	56 712	17 321	3 635	150 112	54 372	56 557	21 707	17 041
v %	100,0	46,2	39,0	11,9	2,5	100,0	36,2	37,7	14,5	11,4
z toho ve věku										
65 a více let	18 133	503	12 943	2 034	2 586	26 405	600	9 520	3 428	12 753
v %	100,0	2,8	71,4	11,2	14,3	100,0	2,3	36,1	13,0	48,3
v tom ve věku:										
65–69	7 015	3,3	74,4	14,9	7,1	8 358	2,7	52,6	17,0	27,4
70–74	4 839	2,8	74,5	11,0	11,2	6 769	2,2	42,6	12,7	41,8
75–79	3 386	2,4	71,9	8,2	17,2	4 957	1,8	29,9	11,9	56,1
80–84	1 943	1,6	63,9	6,4	27,6	3 699	2,2	15,8	9,6	72,3
85–89	770	2,5	49,5	5,2	42,5	2 094	2,4	7,7	7,7	82,0
90–94	150	1,3	37,3	7,3	52,7	438	2,5	2,5	8,0	86,5
95 a více let	30	6,7	23,3	3,3	66,7	90	1,1	3,3	4,4	91,1

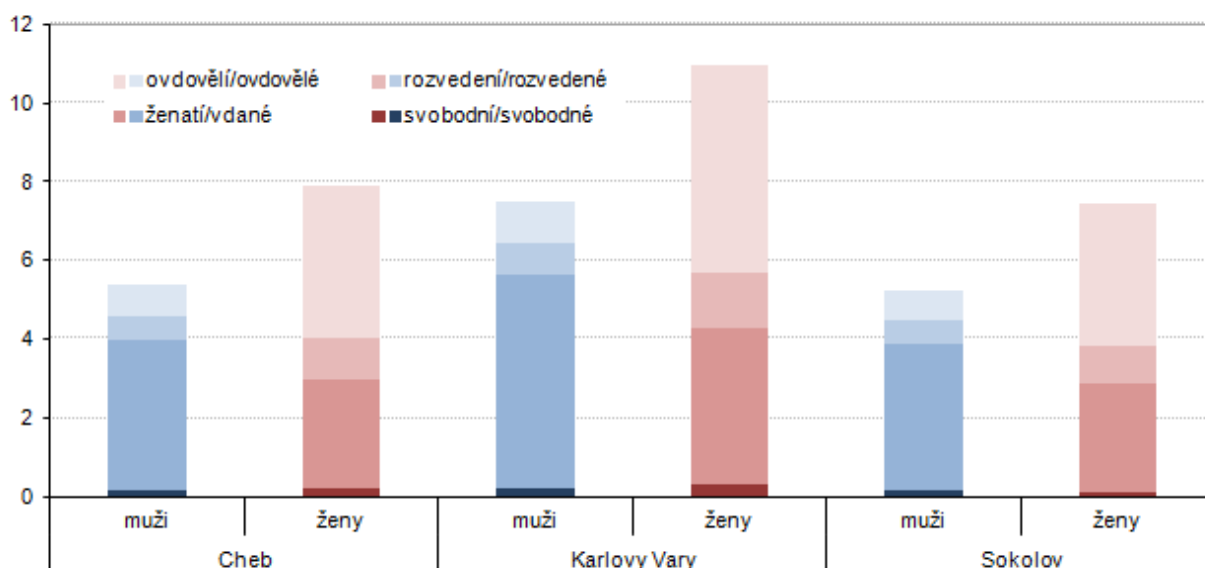
Pokud se díváme na údaje o struktuře podle rodinného stavu u celkového počtu mužů a žen, nejsou údaje tak dramaticky rozdílné. Například ženatých mužů bylo 39,0 % a vdaných žen 37,7 %, jen u svobodných je větší rozdíl mezi muži a ženami, a to 10 procentních bodů. Ale při pohledu na seniory a jejich podíly podle rodinného stavu se nám nůžky mezi muži a ženami začínají značně rozevírat, a to zvláště u ženatých/vdaných a ovdovělých. Zatímco ženatých je 71,4 % mužů starších 65ti let, podíl vdaných žen seniorek činí 36,1 %. Veliký rozdíl mezi pohlavími můžeme pozorovat také u ovdovělých. Mužů vdovců ve věku 65 a více let je o 34 procentních bodů méně než vdov stejného věku, s přibývajícím věkem přitom podíl ovdovělých žen narůstá mnohem více, což je logické vzhledem k tomu, že ženy se dožívají vyššího věku než muži.

Graf 4 Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Karlovarském kraji podle věku a rodinného stavu podle SLDB 2011

U počtu sňatků obyvatel v Karlovarském kraji je možno z dlouhodobého hlediska sledovat klesající trend. Od roku 2000 poklesl jejich počet z 1 847 na 1 249 v roce 2014 (o 32,4 %). U seniorů byl na vdavky a ženitbu nejúspěšnější rok 2013, kdy podíl sňatků nevěst ve věku 65 a více let na sňatcích celkem činil 1,3 % a u ženichů stejného věku byl tento podíl dokonce 3,3 %.

Graf 5 Obyvatelstvo v okresech Karlovarského kraje ve věku 65 a více let podle rodinného stavu a pohlaví podle SLDB 2011

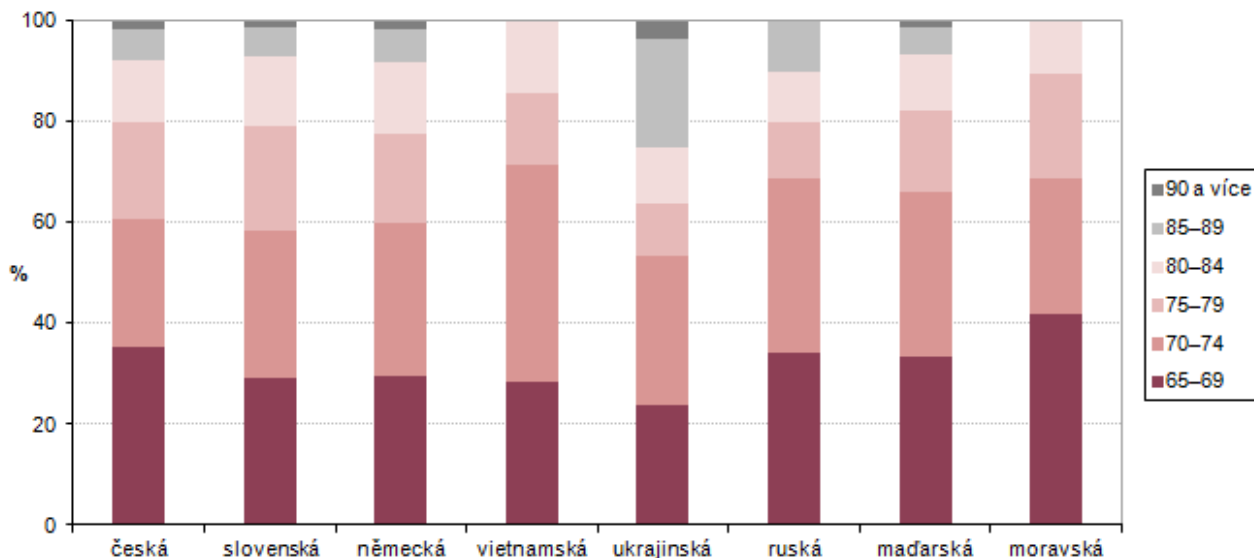
Také počty rozvodů dlouhodobě klesají, v roce 2000 bylo rozvedeno 1 161 manželství a v roce 2014 jen 777, což znamená snížení o 33,1 %. U seniorů tento klesající trend neplatí, počet rozvodů kolísá. Právě rok 2014 byl však u seniorů na rozvody nejčetnější a zaznamenal ve srovnání s předcházejícím rokem nárůst o 43,5 % na 33 rozvodů u mužů a o 42,9 % na 20 rozvodů u žen. Naopak nejméně se muži senioři rozváděli v roce 2007 (9 rozvodů) a ženy seniorky v roce 2012 (7 rozvodů).

Tab. 1.4 Sňatky a rozvody obyvatel kraje v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Sňatky podle bydliště ženicha									
Celkem	1 583	1 573	1 737	1 514	1 336	1 280	1 238	1 297	1 300	1 249
z toho ve věku ženicha 65 a více let	29	34	18	37	22	24	22	22	43	25
v %	1,8	2,2	1,0	2,4	1,6	1,9	1,8	1,7	3,3	2,0
z toho ve věku nevěsty 65 a více let	8	16	8	18	8	6	5	9	17	16
v %	0,5	1,0	0,5	1,2	0,6	0,5	0,4	0,7	1,3	1,3
	Rozvody									
Celkem	1 192	1 108	1 111	1 155	1 110	1 028	891	880	879	777
z toho ve věku muže 65 a více let	13	17	9	20	23	20	16	17	23	33
v %	1,1	1,5	0,8	1,7	2,1	1,9	1,8	1,9	2,6	4,2
z toho ve věku ženy 65 a více let	11	9	11	9	9	11	10	7	14	20
v %	0,9	0,8	1,0	0,8	0,8	1,1	1,1	0,8	1,6	2,6

Ve Sčítání 2011 byl údaj o národnosti dobrovolný a každý mohl tento ukazatel vyplnit podle svého rozhodnutí, včetně uvedení dvou národností nebo neuvedení žádné. Největší podíl seniorů z celkového počtu lidí hlásících se k příslušné národnosti byl vykázán u národnosti německé (43,0 %), dále moravské (41,3 %), maďarské (41,4 %) a slovenské (35,4 %). U převažující české národnosti činil podíl seniorů 15,6 %. Zajímavým zjištěním je výrazně nejnižší podíl osob ve věku 65 a více let u národnosti vietnamské, kde bylo seniorů pouze 0,2 % z celkového počtu obyvatel vietnamské národnosti, ačkoli podíl obyvatel hlásících se k vietnamské národnosti celkem na počtu obyvatel kraje činil 1,2 %.

Graf 6 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let v Karlovarském kraji podle věku a národnosti podle SLDB 2011

Většina osob starších 65ti let, která uvedla při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 svou národnost, byla národnosti české (82,8 %), významněji byly zastoupeny ještě národnosti slovenská (7,1 %) a německá (5,3 %). S výjimkou národnosti moravské, romské a rusínské vykazovaly vždy vyšší podíl u seniorů ženy. Podle pětiletých věkových skupin seniorů v pohledu na hlásící se k jednotlivým národnostem zjišťujeme, že se jich ve věkové skupině 65–69 let hlásilo nejvíce (41,8 %) k moravské národnosti, ve věkové skupině 70–74 let k vietnamské národnosti (42,9 %), v následující 5tileté věkové skupině se nejvíce osob (33,3 %) hlásilo k romské národnosti a u věkové skupiny 80 a více let se hlásilo nejvíce (46,9 %) k národnosti polské.

Tab. 1.5 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	44 538	40,7	59,3	34,5	26,1	18,7	20,7
z toho národnost:							
česká	29 656	41,3	58,7	35,5	25,3	18,9	20,3
maďarská	316	35,4	64,6	33,2	32,9	16,1	17,7
moravská	141	65,2	34,8	41,8	27,0	20,6	10,6
německá	1 904	36,1	63,9	29,6	30,3	17,9	22,2
polská	64	12,5	87,5	25,0	14,1	14,1	46,9
romská	15	53,3	46,7	33,3	26,7	33,3	6,7
rusínská	18	50,0	50,0	27,8	33,3	11,1	27,8
ruská	99	23,2	76,8	34,3	34,3	11,1	20,2
slovenská	2 553	39,4	60,6	29,1	29,3	20,9	20,7
ukrajinská	88	39,8	60,2	23,9	29,5	10,2	36,4
vietnamská	7	28,6	71,4	28,6	42,9	14,3	14,3
neuvedeno	8 722	40,1	59,9	34,3	25,6	18,1	22,0

Také údaj o náboženské víře byl ve Sčítání 2011 dobrovolný. Karlovarský kraj je krajem s druhým nejmenším podílem věřících obyvatel po kraji Ústeckém. Jenom 12,8 % obyvatel se přihlásilo k náboženskému vyznání. Celkem 39,7 % obyvatel uvedlo, že jsou bez náboženské víry a 47,4 % obyvatel využilo svobodné vůle tento údaj neuvést. U seniorů byla situace jiná, k víře se přihlásilo 28,0 % seniorů a jen 26,3 % jich uvedlo, že jsou bez náboženské víry. Celkem 45,6 % seniorů využilo možnost na tuto otázku neodpovídat.

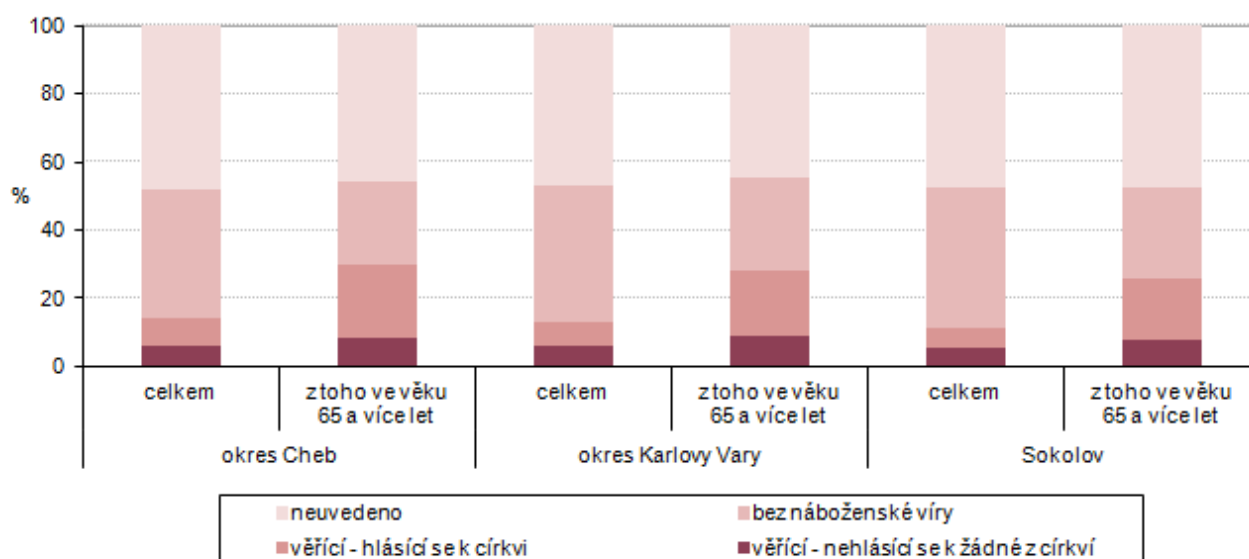
Tab. 1.6 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	44 538	40,7	59,3	34,5	26,1	18,7	20,7
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	3 824	37,9	62,1	35,6	26,7	18,5	19,2
věřící - hlásící se k církvi	8 670	35,6	64,4	25,4	28,3	21,7	24,6
z toho:							
Bratrská jednota baptistů	74	27,0	73,0	21,6	33,8	27,0	17,6
Církev československá husitská	260	35,4	64,6	17,7	30,8	23,1	28,5
Církev řeckokatolická	133	32,3	67,7	20,3	23,3	24,8	31,6
Církev římskokatolická	5 913	36,4	63,6	25,3	28,7	21,7	24,3
Českobratrská církev evangelická	513	37,4	62,6	27,1	25,5	24,8	22,6
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	139	31,7	68,3	23,0	25,9	23,0	28,1
Pravoslavná církev v českých zemích	202	35,6	64,4	19,3	33,2	18,8	28,7
Jiné	214	38,3	61,7	33,6	27,6	17,3	21,5
Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice	29	31,0	69,0	27,6	44,8	10,3	17,2
katolická víra (katolík)	811	31,6	68,4	27,0	27,4	20,1	25,5
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	162	29,6	70,4	24,7	29,6	25,9	19,8
bez náboženské víry	11 730	47,1	52,9	40,4	23,8	17,7	18,1
neuvedeno	20 314	39,7	60,3	34,8	26,3	18,1	20,8

Graf 7 Obyvatelstvo v okresech Karlovarského kraje podle věku a náboženské víry podle SLDB 2011

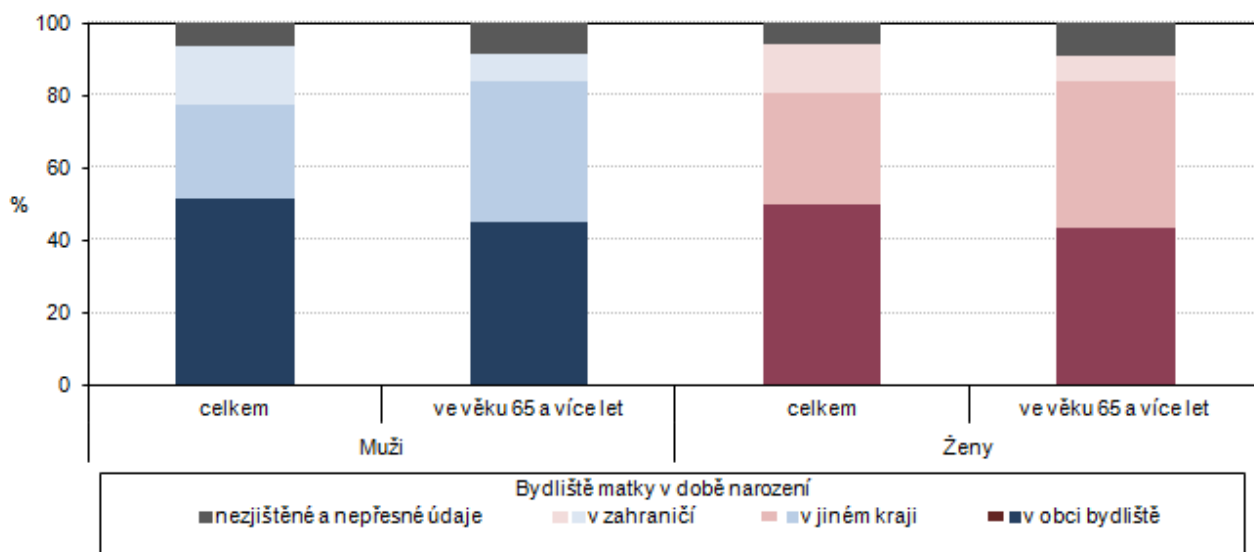
Při pohledu na jednotlivé okresy Karlovarského kraje zjišťujeme, že nejvíce věřících seniorů žije v okrese Cheb, kde se k víře přihlásilo téměř 30 % obyvatel ve věku 65 a více let (z toho více než 20 % tvoří skupina osob, které se hlásí k některé z církví, ostatní jsou věřící, kteří se přitom k žádné církvi nehlásí). Naopak nejnižší podíl věřících seniorů žije v okrese Sokolov, kde také nejvíce osob využilo možnosti svou víru neuvést.

Dlouhodobá migrace, stěhování

V Karlovarském kraji v roce 2011 žilo v obci svého rodiště 38,8 % z celkového počtu obyvatel Karlovarského kraje, u seniorů tento podíl činil již pouze 4,1 %, což znamená, že s rostoucím věkem se snižuje podíl osob žijících v obci svého rodiště.

Graf 8 Obyvatelstvo Karlovarského kraje podle místa narození, podle pohlaví a věku podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB 2011

Tab. 1.7 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

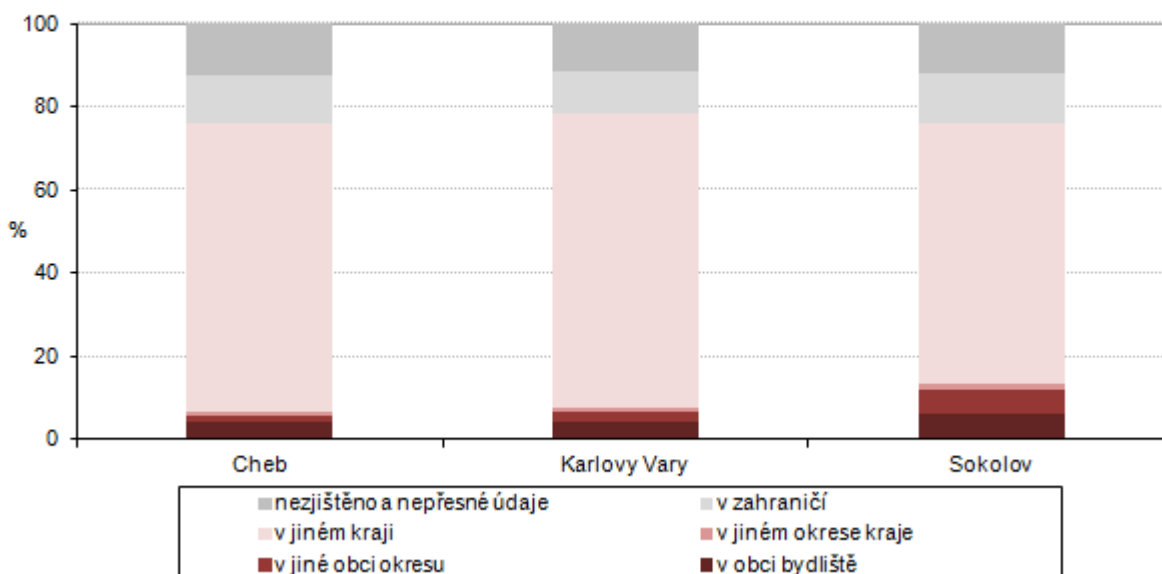
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	44 538	40,7	59,3	34,5	26,1	18,7	20,7
v tom (%):							
narození v České republice	33 487	41,5	58,5	36,3	25,3	18,3	20,1
z toho:							
v obci bydliště	1 827	35,7	64,3	35,5	24,9	17,6	22,0
v jiné obci okresu	1 152	35,0	65,0	34,4	28,0	18,5	19,1
v jiném okrese kraje	454	34,1	65,9	32,8	31,7	17,4	18,1
v jiném kraji	25 871	42,4	57,6	36,8	25,1	18,3	19,7
narození v zahraničí	10 733	38,2	61,8	29,2	28,3	20,2	22,3
z toho ve Slovenské republice	5 355	36,9	63,1	27,1	28,6	21,3	23,0
nezjištěno	318	38,7	61,3	29,6	30,2	17,6	22,6

Při pohledu na mezikrajské srovnání v přílohové tabulce zjišťujeme, že podíl osob, žijících v obci svého narození (tzv. rodáků) je v Karlovarském kraji nejnižší ze všech krajů ČR a pohybuje se hluboko pod republikovým průměrem. Mužů rodáků ve věku 65 a více let žije v kraji 3,6 %, zatímco průměrná hodnota za ČR činí 30,8 %, velký rozdíl vykazuje také podíl rodaček žen v seniorském věku v kraji (4,4 %) a v ČR (28,7 %).

Graf 9 Obyvatelstvo v okresech Karlovarského kraje ve věku 65 a více let podle místa narození

Zdroj: SLDB 2011

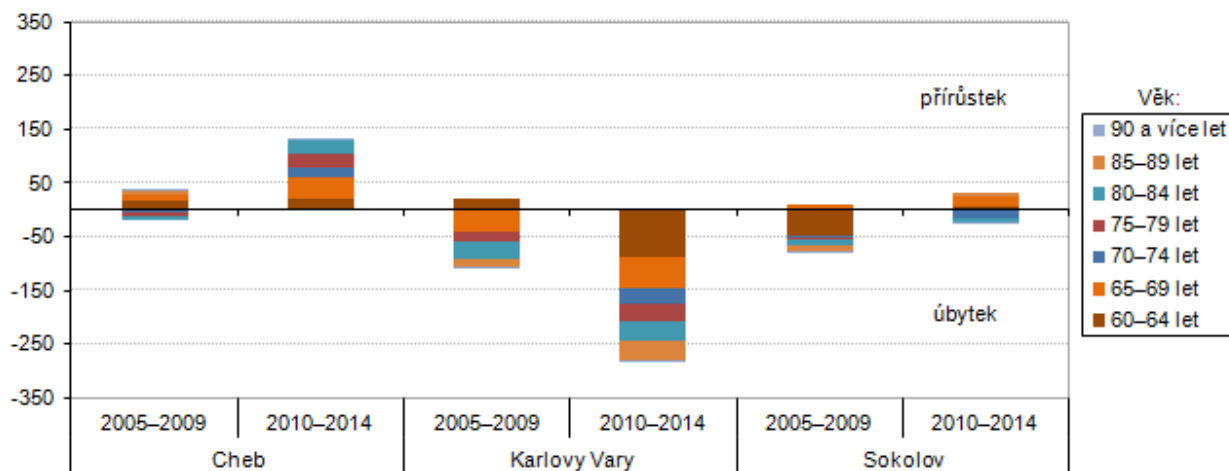
V Karlovarském kraji dochází k celkovému úbytku obyvatelstva, a to nejen přirozenou měnou (více zemřelých než narozených), ale i záporným saldem migrace. U seniorů migrace kopíruje celokrajský trend a také v průběhu sledovaných let nedochází k žádným velkým výkyvům, z čehož vyplývá, že senioři již velké změny bydliště nepreferují. Z grafu 10 lze vyčíst, že nejvíce seniorů se stěhuje z okresu Karlovy Vary, přičemž v posledních pěti letech byl zaznamenán úbytek stěhování u všech věkových kategorií nad 60 let. Naopak do okresu Cheb se v letech 2009–2014 více osob starších 60ti let přistěhovalo, než kolik se z něj vystěhovalo.

Tab. 1.8 Stěhování obyvatel kraje podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Přistěhovalí										
Celkem	3 211	3 476	6 108	4 871	3 056	2 971	2 402	2 408	2 697	2 984
z toho ve věku 65 a více let	134	135	178	197	171	169	155	195	197	179
v %	4,2	3,9	2,9	4,0	5,6	5,7	6,5	8,1	7,3	6,0
v tom ve věku:										
65–69 let	43	48	65	71	56	66	48	71	73	71
70–74 let	29	24	36	53	40	39	38	47	47	28
75–79 let	26	28	40	33	21	23	31	30	26	35
80–84 let	24	27	26	21	30	20	20	28	18	22
85–89 let	7	4	8	17	20	19	13	13	21	11
90 a více let	5	4	3	2	4	2	5	6	12	12
Vystěhovalí										
Celkem	3 556	3 373	3 779	4 456	4 098	3 379	2 975	3 595	3 754	3 613
z toho ve věku 65 a více let	192	207	187	197	163	160	183	223	222	186
v %	5,4	6,1	4,9	4,4	4,0	4,7	6,2	6,2	5,9	5,1
v tom ve věku:										
65–69 let	47	61	59	82	53	52	62	81	74	59
70–74 let	43	37	40	37	33	36	33	51	54	46
75–79 let	43	39	37	30	29	24	34	35	32	29
80–84 let	40	51	24	37	24	24	27	25	30	21
85–89 let	10	17	23	6	21	19	18	27	18	23
90 a více let	9	2	4	5	3	5	9	4	14	8
Přírůstek (úbytek) stěhováním										
Celkem	-345	103	2 329	415	-1 042	-408	-573	-1 187	-1 057	-629
z toho ve věku 65 a více let	-58	-72	-9	-	8	9	-28	-28	-25	-7
v tom ve věku:										
65–69 let	-4	-13	6	-11	3	14	-14	-10	-1	12
70–74 let	-14	-13	-4	16	7	3	5	-4	-7	-18
75–79 let	-17	-11	3	3	-8	-1	-3	-5	-6	6
80–84 let	-16	-24	2	-16	6	-4	-7	3	-12	1
85–89 let	-3	-13	-15	11	-1	-	-5	-14	3	-12
90 a více let	-4	2	-1	-3	1	-3	-4	2	-2	4
Vnitrokrajské stěhování										
Celkem	5 373	5 516	6 517	6 344	5 916	6 084	5 721	5 696	5 917	5 933
z toho ve věku 65 a více let	300	246	285	247	232	313	293	309	319	308
v %	5,6	4,5	4,4	3,9	3,9	5,1	5,1	5,4	5,4	5,2

Graf 10 Přírůstek (úbytek) stěhováním obyvatel Karlovarského kraje podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014

Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití

Tak jak stárne populace kraje, zvyšuje se ročně i počet zemřelých. Od roku 2005 do roku 2014 se zvýšil celkový počet zemřelých o 5,6 % a u seniorů dokonce o 13,1 %. Převažující podíl žen je dán jejich vyšším celkovým stavem v populaci seniorů.

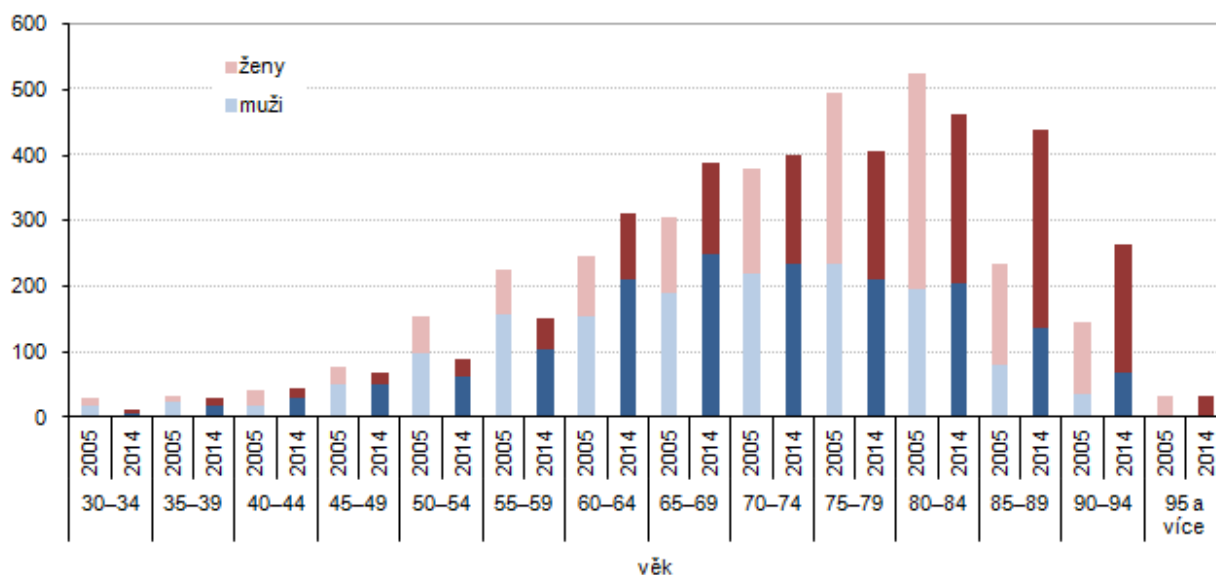
Tab. 1.9 Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	2 120	2 114	2 065	2 179	2 263	2 193	2 243	2 285	2 401	2 397
v tom (%):										
muži	45,2	45,8	44,0	46,5	45,9	45,7	45,3	44,9	46,0	46,1
ženy	54,8	54,2	56,0	53,5	54,1	54,3	54,7	55,1	54,0	53,9
v tom ve věku (%):										
65–69 let	14,4	13,2	13,2	14,2	15,1	14,1	14,2	14,9	15,2	16,3
70–74 let	18,0	18,1	17,6	16,0	16,8	16,7	15,2	16,5	16,6	16,7
75–79 let	23,3	23,1	23,3	20,7	20,1	20,2	18,9	17,2	18,1	16,9
80–84 let	24,8	24,4	24,5	23,6	22,5	21,9	23,5	21,3	22,1	19,4
85–89 let	11,1	13,9	14,2	18,1	19,0	19,9	19,5	19,7	17,4	18,4
90 a více let	8,4	7,4	7,2	7,3	6,6	7,2	8,7	10,5	10,7	12,4

Při pohledu na mezikrajské srovnání zjišťujeme, že Karlovarský kraj má 17,5 % seniorů z populace kraje a s tímto podílem se pohybuje na 3. až 4. místě mezi kraji s nejmenším podílem seniorů. Nejnižší podíl (16,7 %) má Středočeský kraj a největší (19,0 %) kraj Královéhradecký.

Průměrný věk obyvatel kraje činil v roce 2014 v Karlovarském kraji 41,8 roku. Mezi kraji ČR tak obsadil 5. až 6. místo mezi kraji s nejnižším průměrným věkem. Nejvyšší průměrný věk byl zaznamenán v Královéhradeckém kraji (42,3 roku) a naopak nejnižší ve Středočeském kraji (40,7 roku).

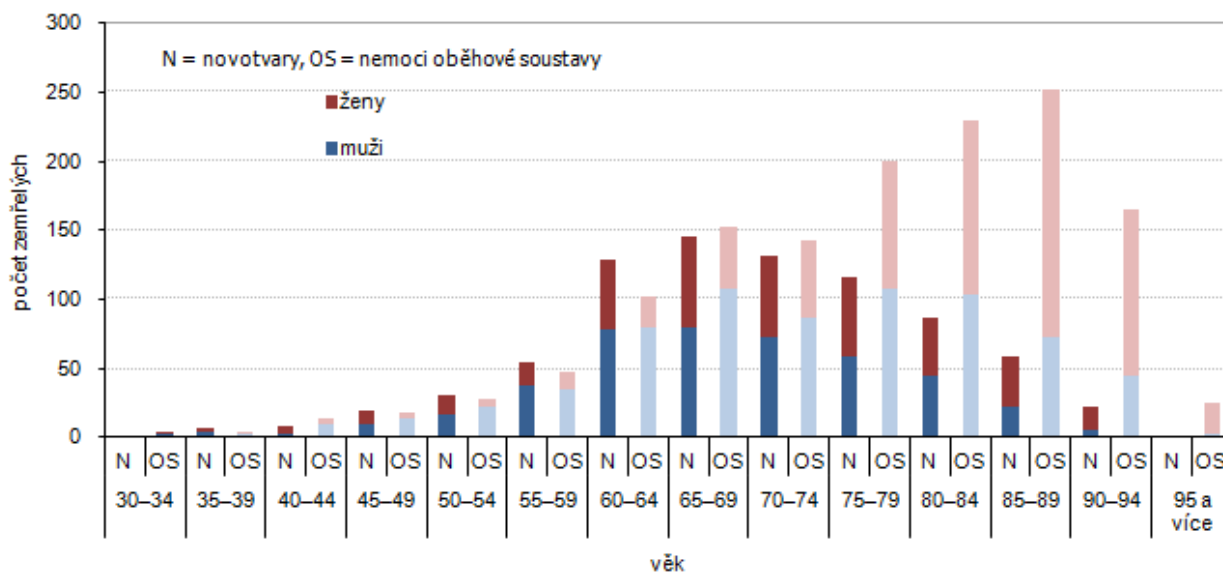
Graf 11 Zemřelí obyvatelé Karlovarského kraje podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014

Zajímavým zjištěním je skutečnost, že podíl zemřelých ve věku 65 a více let v Karlovarském kraji na celkovém počtu zemřelých v kraji (76,1 %) byl v celorepublikovém srovnání nejmenší ze všech krajů. Naopak nejvyšší podíl zemřelých seniorů na zemřelých celkem byl zaznamenán v Hl. městě Praze (83,1 %).

Graf 12 Zemřelí obyvatelé Karlovarského kraje na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014

V Karlovarském kraji umírá nejvíce seniorů na nemoci oběhové soustavy (48,6 %). Tato skutečnost se prolíná do všech krajů ČR. V mezikrajském srovnání umírá na nemoci oběhové soustavy nejvíce seniorů ve Zlínském kraji (55,1 %) a nejméně v kraji Jihočeském (46,4 %). Karlovarský kraj zaujímá třetí nejlepší místo. Opačná situace je u novotvarů, kde Karlovarský kraj stojí na 5. nejhorším místě pomyslného žebříčku. U novotvarů zaujímá nejhorší místo s 25,2 % HI. město Praha, nejlépe je na tom s 21,3 % Pardubický kraj. Podle počtu zemřelých na nemoci dýchací soustavy by mělo být nejlepší ovzduší v kraji Libereckém, Královéhradeckém a Jihomoravském, kde zemřelo v roce 2014 na tyto nemoci 5,4 % seniorů. V Jihočeském kraji zemřelo na nemoci dýchací soustavy dokonce 8,9 % seniorů a následoval kraj Moravskoslezský se 7,2 % zemřelých seniorů. Karlovarský kraj s 6,6 % zemřelých na tyto nemoci překročil republikový průměr o 0,4 procentního bodu.

Tab. 1.10 Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel						
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000 a více
Zemřelí	3 151	25	139	225	248	495	877	1 142
z toho ve věku 65 a více let	2 397	12	101	166	188	371	659	900
v %	76,1	48,0	72,7	73,8	75,8	74,9	75,1	78,8
v tom ve věku:								
65–69 let	390	2	18	33	27	67	101	142
70–74 let	400	3	22	25	40	64	115	131
75–79 let	406	2	18	32	28	72	110	144
80–84 let	464	2	21	27	36	75	129	174
85–89 let	440	1	11	26	42	57	132	171
90 a více let	297	2	11	23	15	36	72	138
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):								
novotvary	24,3	25,0	27,7	23,5	23,9	24,3	23,8	24,4
nemoci oběhové soustavy	48,6	50,0	39,6	44,0	50,0	46,6	49,5	50,3
nemoci dýchací soustavy	6,6	16,7	6,9	6,0	6,9	8,6	7,1	5,3
vnější příčiny	3,9	-	1,0	4,8	2,7	5,1	3,0	4,4

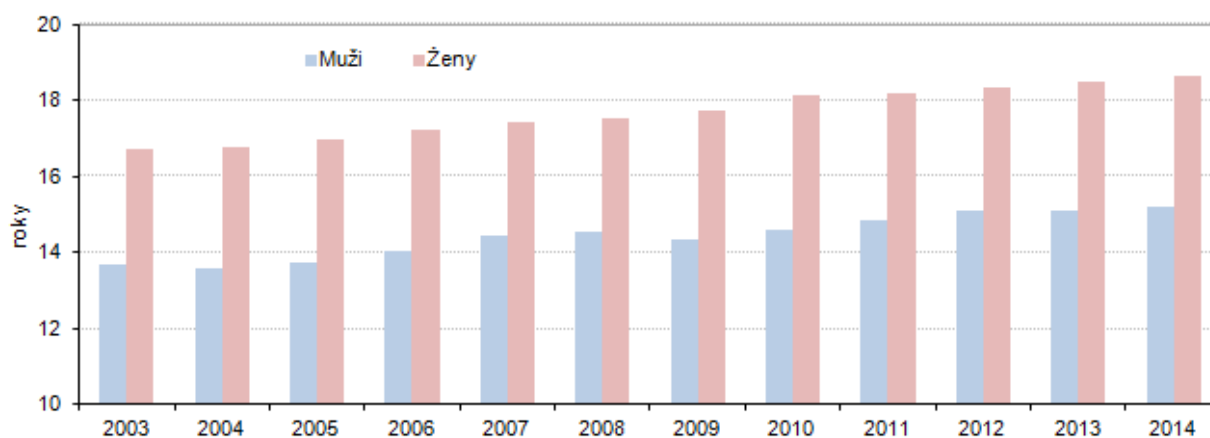
Z celkového počtu zemřelých seniorů jich 37,5 % zemřelo ve městech větších než 20 000 obyvatel, což je dáno nejen množstvím obyvatel těchto měst, ale také existencí velkých nemocnic a dalších zařízení pro seniory. Podle vybraných příčin úmrtí v jednotlivých velikostních skupinách obcí zemřel nejvyšší podíl seniorů v obcích s 200–499 obyvateli, na nemoci oběhové soustavy nejvíce v obcích s 20 000 a více obyvateli.

Tab. 1.11 Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřelí	3 151	16,5	72,3	1,2	2,0	0,5	3,6	1,8	2,2
z toho ve věku 65 a více let	2 397	15,0	74,7	1,4	0,8	0,5	4,5	1,3	1,9
v tom muži	1 106	16,3	73,7	1,3	1,3	0,5	3,1	1,5	2,4
ženy	1 291	13,9	75,6	1,5	0,4	0,5	5,7	1,0	1,5
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	12	16,7	83,3	-	-	-	-	-	-
200–499 obyvatel	101	15,8	75,2	3,0	-	-	3,0	1,0	2,0
500–999 obyvatel	166	22,3	68,7	1,8	0,6	1,2	3,6	0,6	1,2
1 000–1 999 obyvatel	188	13,8	77,1	1,6	1,6	0,5	2,1	1,6	1,6
2 000–4 999 obyvatel	371	14,3	69,8	1,6	0,8	0,5	9,2	0,8	3,0
5 000–19 999 obyvatel	659	15,3	75,9	1,8	0,6	0,3	3,3	0,9	1,8
20 000 a více obyvatel	900	13,9	76,3	0,7	0,9	0,4	4,2	1,8	1,8

Z celkového počtu zemřelých jich nejvíce (72,3 %) umírá ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče. Seniorů v těchto zařízeních umírá dokonce 74,7 %. Doma zemřelo v roce 2014 celkem 16,5 % osob, seniorů 15,0 %. Přitom ve zdravotnických zařízeních umírají ve srovnání s muži častěji ženy, naopak doma umírají více muži.

Graf 13 Naděje dožití obyvatel Karlovarského kraje ve věku 65 let v letech 2003 až 2014 (dvouleté průměry)

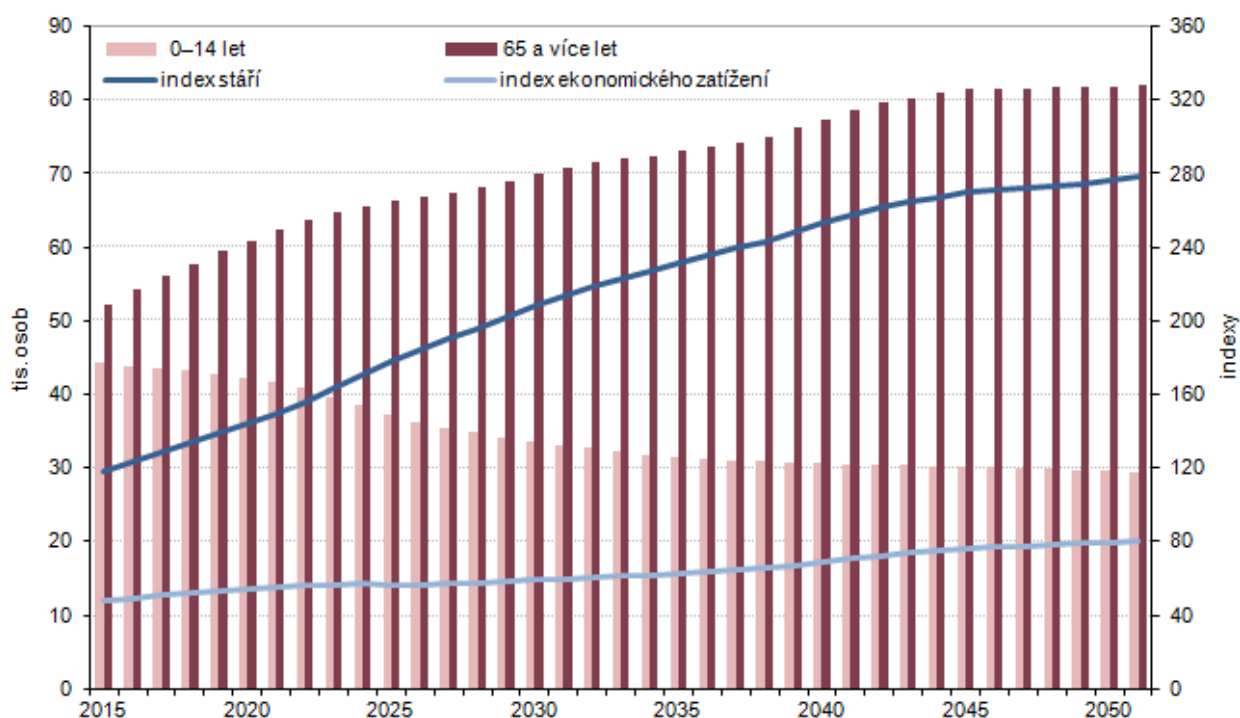
Naděje dožití obyvatel Karlovarského kraje ve věku 65 let se neustále zvyšuje. V roce 2003 měl 65letý senior muž naději, že se dožije 78,7 let a stejně stará žena 81,7 let. V roce 2014 se zvýšila jejich naděje dožití na 80,2 let u mužů a dokonce na 83,6 let u žen. Podle srovnání jednotlivých okresů měli v období let 2010–2014 největší naději dožít se vysokého věku senioři v okrese Karlovy Vary (ženy 84,0 let, muži 80,4 let) a naopak nejnižšího v okrese Sokolov (ženy 82,9 let, muži 79,6 let).

Projekce obyvatelstva

Český statistický úřad na základě sčítání lidu 2001 a 2011 zpracoval projekci obyvatel ČR do roku 2050. Z výsledků projekce vyplývá, že by se měl počet obyvatel Karlovarského kraje snižovat, do roku 2020 má dojít ke snížení o 2,3 %. V roce 2050 proti roku 2014 má dojít ke snížení celkového počtu obyvatel dokonce o 16,0 %.

Graf 14 Projekce počtu obyvatel Karlovarského kraje ve věku 0–14 a 65 a více let, vývoj indexů stáří a ekonomického zatížení do roku 2050

S poklesem počtu obyvatel bude docházet i k podstatnému stárnutí populace. Zatímco v roce 2014 činil podíl seniorů na celkové populaci kraje 17,5 %, v roce 2050 to bude již 32,6 %. Tyto předpokládané nepříznivé změny věkové struktury obyvatel se v konečném důsledku negativně projeví ve vzrůstajících nárocích na státní rozpočet, a to zejména v oblasti důchodového zabezpečení, zvýšení nákladů na zdravotnictví a ostatní sociální dávky a služby pro seniory.

Tab. 1.12 Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	292 556	285 959	279 222	272 133	264 870	257 893	251 437
z toho ve věku 65 a více let	60 906	66 246	70 010	73 033	77 398	81 418	81 880
v %	20,8	23,2	25,1	26,8	29,2	31,6	32,6
v tom ve věku (%):							
65–69 let	33,2	27,1	24,8	24,3	26,2	25,3	21,0
70–74 let	28,7	27,6	23,6	22,1	21,4	23,4	23,8
75–79 let	18,6	22,7	22,8	20,0	18,7	18,4	21,2
80–84 let	11,2	13,2	17,0	17,7	15,5	14,9	15,5
85–89 let	5,8	6,5	8,2	11,1	11,6	10,5	10,8
90 a více let	2,5	2,9	3,7	4,8	6,6	7,6	7,7

Poznámka: Základní výsledky projekce jsou ve větším detailu uvedeny v tabulkové příloze

Věková struktura obyvatel se bude podle projekce do roku 2050 vyvíjet směrem k růstu podílu stále starších věkových ročníků. U nejmladších seniorů ve věku 65–69 dojde od roku 2020 do roku 2050 k poklesu jejich podílu o 12,2 procentního bodu. Ke snížení dochází ještě u věku 70–74 let (o 4,9 procentního bodu), ale u dalších pětiletých věkových skupin dochází již jen k nárůstu, a to u 90ti a víceletých dokonce o 5,2 procentního bodu. V roce 2050 bude v Karlovarském kraji druhý nejvyšší index stáří (276,3) po Zlínském kraji (287,8). Také průměrný věk bude podle projekce obyvatel v Karlovarském kraji v roce 2050 třetí nejvyšší (49,5 let) ze všech krajů ČR po kraji Zlínském (50,2 let) a po kraji Vysočina (49,8 let).

Graf 15 Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Karlovarského kraje

